

Foto: studenten fotografie Sint-LucasAcademie Gent.

Ilse Depré, Bibnet

In het dagelijkse leven gebruiken we meestal onze volledige handen om dingen te bedienen, zoals wanneer we een auto besturen, een boek lezen of koken. Jarenlang werden we echter bij het gebruik van pc's beperkt tot een cursor en klikbewegingen. Multitouch wil daar verandering in brengen.

De term 'multitouch' verwijst naar de bediening van multimedietoestellen met meerdere vingers. Zo kan men een object op het scherm verkleinen door de vingers naar elkaar toe te brengen, of draaien door ook met de vingers rond het object een draaibeweging te maken, alsof men het object echt vastneemt. Deze multitouchbediening is niet nieuw, maar won de laatste jaren aan populariteit via touchscreen gsm's en tablets zoals de iPad.

De kracht van deze multitouchtoestellen ligt in de intuïtieve bediening ervan. Kinderen, ouderen en zelfs digibeten zijn er snel mee weg, en ervaren de bediening met de hand als zeer eenvoudig en gebruiksvriendelijk. Uit onderzoek van DOK Delft bleek dat multitouch zelfs beter geschikt is voor het presenteren van beeldmateriaal dan een bediening via muis of toetsenbord. Bovendien kunnen meerdere personen samen de tafel bedienen en objecten manipuleren. Op die manier kan men dynamisch, interactief en collaboratief omgaan met de aangeboden inhoud, en wordt het toestel de aanleiding tot ontmoetingen.

Multitouch tafels bestaan in twee vormen. Aan de éne kant is er het tafelmiddel, waarbij het beeldscherm op verschillende hoogtes kan geplaatst worden, maar steeds in een horizontale houding,

zoals bij de Surface, de multitouchtafel van Microsoft. Daarnaast kan het scherm ook verticaal of schuin staan, zoals bij een schoolbord. Tot dit tweede type behoort de Mutable, ontwikkeld door het IBBT, en reeds getoond op *Informatie aan Zee 2009*, in Bibliotheek Zuid (Gent) en in de universiteitsbibliotheek in dezelfde stad. Dat de technologie nog maar slechts sporadisch wordt ingezet in bibliotheken en archieven, ligt o.m. aan de hoge aankooprijds van de tafels en de kostprijs voor het ontwikkelen van nuttige en aangepaste applicaties. De Surface komt standaard met een aantal basisapplicaties, waaronder een rustgevend screen-saver, een toepassing voor het presenteren van audiovisuele materialen, een muziekprogramma en enkele spelletjes. Voor het Mutable-project werd een toepassing rond het leven en werk van Henri Pirenne ontwikkeld, en in Nederland liet de bibliotheek Rotterdam samen met enkele andere partners een nieuwsquiz ontwerpen.

Nochtans heeft een multitouchtafel heel wat te bieden aan culturele instellingen. In de eerste plaats kan deze technologie aansluiten bij de bestaande dienstverlening, bijv. door het ter beschikking stellen van de catalogus, het doorzoekbaar maken van een activiteitenkalender of het visueel maken van veelgestelde vragen.

Darien Library (VS) biedt foto's en video's van diverse publieksactiviteiten niet enkel via sociale media zoals Flickr en Vimeo aan, maar maakt ze, samen met heel wat beeldmateriaal over de geschiedenis en verbouwing van de bibliotheek, ook doorzoekbaar en manipuleerbaar via een multitouchtafel.

Vaak worden via de tafels ook extra digitale media op een laagdrempelige manier ontsloten, bijvoorbeeld interactieve boeken, ingescande archiefstukken, muziekfragmenten of beeldbanken, zoals het geval was met bovenvernoemde applicatie over Henri Pirenne op de Mutable. Bezoekers worden gestimuleerd om een eigen pad te volgen binnen de aangeboden beelden.

De meeste multitouch tafels herkennen ook visuele tags, zoals barcodes. Beeld je een tafel in, die bij het neerleggen van je bibliotheeklidkaart, meteen ingescande oude postkaarten toont uit jouw buurt. In Gent maakt het STAM gebruik van deze technologie om binnen het thema 'Groeiende stad, 1950-vandaag' beeldatbanken interactief te presenteren aan de bezoekers. Ook educatieve en creatieve activiteiten kunnen aan bod komen. In de bibliotheek van Eindhoven experimenteerde men op de jeugdafdeling met allerlei leerrijke spelletjes, zoals 'varkens vangen', waarbij jonge kinderen op een leuke en interactieve manier tafels oefenen. In Bibliotheek Zuid (Gent) konden kinderen tijdens de tentoonstelling 'De Waalse Krook' in juli 2010 hun bibliotheek van de toekomst tekenen op een Mutable, met een print van hun ideale bib als resultaat. En in vele Nederlandse bibliotheken bleken zowel kinderen als (groot)ouders gewonnen voor een partijtje schaak of dammen.

Tijdens het proefproject in Gent waren gebruikers zeker enthousiast over de nieuwe technologie, maar was er duidelijk nood aan goede inhoud om het gadgetgehalte te overstijgen. Het ontwikkelen van interessante toepassingen voor bibliotheken en archieven vraagt naast een goede selectie van content ook een doordachte interactie met de materialen. Ongetwijfeld bieden multitouch tafels een unieke kans voor bibliotheken, archieven en andere erfgoedinstellingen om actief samen te werken, beeldmateriaal van onder het stof te halen en op een innovatieve manier aan te bieden. ■■

> <http://www.microsoft.com/surface/>
<http://tinyurl.com/IBBT-Mutable>
<http://www.darienlibrary.org/>